

hazai testművészetnek ezt a vonulatát felvázolja és értelmezi az egyetemes művészet kontextusában.

SZOMBATHY BÁLINT

(Magyar Képzőművészeti Egyetem,
Budapest, 2006, 156 oldal, 2600 Ft)

DINO BUZZATI:

Képes poéma *Szerelem utolsó látásra*

Már önmagában annak is megvan a mutatóértéke, ha egy jelentős szépíró képregényt alkot. Ráadásul arra vállalkozik, hogy a sokszor lesajnált műfaj kliséire és kifejezőeszközeire támaszkodva értelmezze át/újra az antik irodalom egyik nagy klasszikusát. Jelen esetben Orfeusz és Eurüdiké pokolbéli szomorú napjait. A mutató igen meggyőzőre sikerült, mikor Dino Buzzati keze nyomán a hatvanas években megszületett a *Képes poéma*, amely az említett ókori mű történetét használja vezérfonalul, de rögtön át is helyezi azt a 20. századba, nagyvárosi díszletek közé. Régi-új hősöket kapunk, a popénekes Orfit és szerelmét, Eurát, akit elragad a halál birodalma, ahová a bátor Orfi minden baljós előjellel és akadállyal dacolva hajlandó lemerészkedni, csak hogy visszaszerezze a lányt. És kapunk persze sok minden mást is az alkotó

boszorkánykonyhájából, hiszen Buzzati képek, szövegek, versek anyagából kábitó és sűrű főzetet tálal elénk.

Nem egy „ügyes kezű” íróember mutatkozik meg a kötet lapjain, hanem egy elsőrangú grafikus, remek formaérzék birtokában, kiváló kompozíciós készséggel, a mesteri stílusvegyítés iránti csálhatatlan érzéssel. Képei maguk is önálló elbeszélések, a tömör, sűrített szövegekkel együtt így egy rendkívül hatékony narrációs gépezetet képes működtetni az olasz szerző, ami kelő fűtőanyaggal szolgál az olvasói képzelet felgyújtásához, és képes arra, hogy ne csak megragadja figyelmünket, hanem el se engedje egészen a záróképig. Buzzati rajzain éppúgy visszaköszön a pop art vagy az olcsó képregények harsány semmitmondása, mint Salvador Dalí mesterkélt, de kétségkívül hatásos látványparkja; de a szerző vizuális bűvereje elemi erővel formál ezekből a sablonokból életteli, lírai képkölteményeket.

Szövegei nemcsak líraiságukkal hatnak, hanem erős kritikai gerjedelem is felbuzog bennük. Buzzati kíméletlenül kipellengérezi az azóta oly sokat emlegetett (a mű születésekor lényegében még csak embrió-állapotban levő) fogyasztói társadalmat, és komor tanmesét farag az emberi kapcsolatok kiüresedéséről, az élet kedves, apró részleteit felemészítő gépiesség átkáról. Lesújtó az íté-

let: a halál olyan, mint korunk. „Mégis mi hiányzik itt tinektek? Szinte semmi. Egy ideje tévét is nézhetünk, méghezozzá színeset. Ám hiányzik a legnagyobb csoda: a meghalás joga.” Az élet csodái azok, amik páratlanná avatják az emberi fajt, többek között a fájdalom: a fény, a szépség, a szív fájdalmai, e „csodaszép lidércnyomások”.

Ez a munka már ezért is jóval több holmi formai bravurnál, nem „csak” egy érdekes kísérlet, hanem minden ízében autonóm, öntörvényű (mű)alkotás, újító és lebilincselő szellemi produktum. Egy mű, amelyet kezünkbe véve csattanós teoretikus pofonokat oszthatunk ki mindazoknak a megörögzött fanyalgóknak, akik a képregényre sajnos a mai napig mint a szegények bibliájára, a funkcionális analfabéták szellemi táplálékára tekintenek, akik komolyan képesek azt hinni, hogy a képregény nézegetése a vizuális örömszerzés peep show-ja. Tehát nem képekkel illusztrált szövegekről van szó, a szövegek pedig nem azért feketéllenek a képeken,

hogy biztos, ami biztos alapon szavatolják az erőfeszítés nélküli értelmezés sikerét. A *Képes poéma* korábban már megjelent magyarul; most nemcsak új köntöst kapott a mű, hanem új fordításban élvezhetjük, mely hasonlóan a korábbi fordítás-

hoz élvezetes, feszes, és nem szűkölködik szellemes megoldásokban.

Szólni kell mindenképp arról, hogy a kötetet megjelentető Nyitott Könyvműhely Kiadó (amely időközben több figyelemre méltó képregényalbumot is kiadott) Artcomix sorozatával a művészi igénnyel készült, mondanivalójukban is figyelemre méltó képregények hazai elfogadtatását kívánja előmozdítani, legyen szó alapvetésekről, mint Buzzati esetében, vagy a kortárs külföldi remekekről, melyek mellé szerencsére egyre több magyar alkotó munkáját is oda lehet állítani.

P. SZATHMÁRY ISTVÁN

(Fordította Dánél Mónika,
Nyitott Könyvműhely Kiadó, Budapest,
2005, 222 oldal, 2890 Ft)

